

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 20.09.1972, sp. zn. Tsf 5/72, ECLI:CZ:NS:1972:Tsf.5.1972.1

Číslo: 25/1973

Právní věta: II. K výkladu podmienok uloženia trestu smrti podľa § 29 odst. 1 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 20.09.1972

Spisová značka: Tsf 5/72

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Trest smrti, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 29 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25/1973 sb. rozh.

I. Ak páchatel použije násilie síce proti viacerým osobám, ale s úmyslom zmocniť sa len jednej cudzej veci, spácha len jeden a nie viaceré trestné činy lúpeže podľa § 234 Tr. zák.

II. K výkladu podmienok uloženia trestu smrti podľa § 29 odst. 1 Tr. zák.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 20. 9. 1972 sp. zn. [Tsf 5/72.](#))

Najvyšší súd ČSSR preskúmal podľa § 316 odst. 2 Tr. por. zákonnosť rozsudku Krajského súdu v B. z 24. apríla 1972 sp. zn. 1 T 13/72 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky z 20. 7. 1972 sp. zn. 1 To 38/71, ako aj zákonnosť konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že uvedenými rozhodnutiami nedošlo k takému porušeniu zákona, ktoré by mohlo mať vplyv na uloženie trestu smrti obvineným A. S. a S. B.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Krajského súdu v B. z 24. apríla 1972 sp. zn. 1 T 13/72 boli uznaní za vinných: 1. obvinení A. S. a S. B. - z trestného činu vraždy spáchaného v spolupáchatelstve podľa § 9 odst. 2, § 219 Tr. zák., - z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve spáchaného v spolupáchatelstve podľa § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 2 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. a 2. obvinený A. S. s ďalším obvineným (L. Š.) z pokusu trestného činu rozkrádania majetku v

socialistickom vlastníctve spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 8 odst. 1, § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 2 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. v podstate na tom skutkovom základe, že ad 1. obvinení A. S. a S. B. sa dohodli, že i za cenu usmrtenia osádky motorového vozidla sa zmocnia peňazí, ktoré budú zamestnanci niektorej socialistickej organizácie odvádzať z pobočky Štátnej banky Československej v S. 11. novembra 1971 o 9.55 hod. na ceste za obcou Š., okr. S. Vydávali sa za príslušníkov ZNB. Obvinený A. S. vystrelil z malorážneho revolvera po dvoch ranách a obvinený S. B. po jednej rane na P. M. a C. F., ktorých na mieste usmrtili. Nato obvinený S. B. odcudzil zo zadného sedadla motorového vozidla, v ktorom sa viedli nebohí, aktovku so sumou 363 071 Kčs, patriacou JRD U. a obaja obvinení z miesta činu ušli. ad 2. obvinený A. S. s ďalším obvineným (L. Š.) po predchádzajúcej vzájomnej dohode v noci z 30. júna na 1. júna 1971 pomocou nepravého kľúča vnikli do budovy Dopravných podnikov n. p. Olomouc, závod 03 v Uhorskom Hradišti, kde obvinený L. Š. elektrickou vrtačkou násilím otvoril ohňovzdornú pokladnicu, lebo predpokladali, že v tejto sa bude nachádzať viacstatisícová suma v Kčs; pritom obvinený A. S. s revolverom nabitým ostrými nábojmi dával pozor a zaistoval obvineného L. Š., aby tento nebol pri čine vyrušený. Po otvorení pokladnice obvinený L. Š. zobral z nej iba 160,25 Kčs a stravenky závodnej kuchyne, pretože pokladnička uvedeného závodu pred ukončením pracovného času 30. júna 1971 peniaze v sume 283 200 Kčs odniesla do Štátnej sporiteľne v Uhorskom Hradišti.

Za tieto trestné činy uložil krajský súd obvineným A. S. a S. B. podľa § 219 Tr. zák. s použitím § 29 odst. 1 a § 35 odst. 1 Tr. zák. trest smrti.

Na odvolanie obvineného A. S. a jeho brata F. S. a obvineného S. B. Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky rozsudkom z 20. júla 1972 sp. zn. 1 To 38/72 podľa § 258 odst. 1 písm. b/, d/, odst. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v B. z 24. apríla 1972 sp. zn. 1 T 13/72 vo výroku, ktorým boli obvinení A. S. a S. B. ako spolupáchatelia podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. uznaní za vinných z trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. a z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 2 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. V dôsledku toho Najvyšší súd SSR podľa § 258 odst. 2 Tr. por. zrušil uvedený rozsudok krajského súdu aj vo výroku o trestoch a v zmysle § 259 odst. 3 Tr. por. obvinených A. S. a S. B. uznal za vinných ako spolupáchateľov podľa § 9 odst. 2 Tr. zák.: a) z trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák., b) z dvojnásobného trestného činu lúpeže podľa § 234 odst. 1 Tr. zák. a c) z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 4 Tr. zák.

Podľa skutkového zistenia uvedeného v rozsudku Najvyššieho súdu SSR obidvaja obvinení sa dopustili uvedených trestných činov tým, že 11. novembra 1971 na ceste za obcou Š., okres S. s úmyslom zmocniť sa peňazí presahujúcich sumu 100 000 Kčs, A. S. štyrmi a S. B. dvoma výstrelmi z malorážneho revolveru usmrtili v osobnom motorovom vozidle sa nachodiacich P. M. a C. F. a potom zo zadného sedadla tohto auta odcudzili v taške uložené peniaze v sume 363 000 Kčs.

Za tieto trestné činy, ako aj za pokus trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 2 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. spáchaný obvineným A. S. spolu s ďalším obvineným (L. Š.), ktorého vina v bode 2. výroku prvostupňového rozsudku zostala nedotknutá, Najvyšší súd SSR odsúdil obvinených A. S. a S. B. podľa § 219 Tr. zák. za použitia § 29 odst. 1 písm. a/ Tr. zák. a obvineného A. S. aj podľa písm. b/ naposledy uvedeného zákonného ustanovenia a § 35 odst. 1 Tr. zák. na trest smrti ako trest úhrnný.

Najvyšší súd Československej socialistickej republiky preskúmal podľa § 316 odst. 2 Tr. por. zákonnosť obidvoch týchto rozhodnutí a im predchádzajúce konanie, pokiaľ sa týkali obvinených A. S. a S. B. a zistil toto:

V konaní, ktoré preskúmaným rozhodnutiam predchádzalo, došlo k niektorým procesným chybám, ktoré však nemali vplyv na správnosť rozhodnutí.

Skutkové zistenia, z ktorých vychádzali krajský súd a Najvyšší súd SSR, sú správne a zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania. Oba súdy aj presvedčivo odôvodnili, akými úvahami sa riadili pri zistení skutkového stavu a hodnotení vykonaných dôkazov aj pokiaľ ide o ustálenie, že obidvaja obvinení (S. i B.) strieľali do nebohých P. M. a C. F., ktorých usmrtili. K tvrdeniu obvineného A. S., že do nebohých strieľal iba obvinený S. B., treba uviesť, že výsledky podrobne vykonaného dokazovania plne preukazujú, že obvinený S. B. strieľal po vzájomnej dohode s obvineným A. S., ktorý bol organizátorom a spolupáchatelom celej trestnej činnosti. Preto okolnosť, kto strieľal do nebohých, je z hľadiska posúdenia viny napokon nerozhodná.

Pre úplnosť Najvyšší súd Československej socialistickej republiky považuje za potrebné poznamenať, že v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku Najvyššieho súdu SSR (strana 2 dole) malo byť uvedené, že odcudzené peniaze v sume 363 000 Kčs patrili Jednotnému roľníckemu družstvu v U. Táto skutočnosť, ktorá bola inak dokazovaním náležite preukázaná, má totiž význam pre právne posúdenie konania obvinených A. S. a S. B. ako trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 4 Tr. zák., z ktorého boli inak obidvaja obvinení aj správne uznaní za vinných.

Správne a zákonu zodpovedajúce je právne posúdenie konania obvinených A. S. a S. B., pokiaľ boli uznaní za vinných ako spolupáchatelia podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. z trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. a z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 4 Tr. zák. a obvinený A. S. aj z pokusu trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 2 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. spáchaného v spolupáchatelstve podľa § 9 odst. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky správne uznal obvinených A. S. a S. B. za vinných aj z trestného činu lúpeže spáchaného v spolupáchatelstve podľa § 9 odst. 2, § 234 odst. 1 Tr. zák. Ak totiž páchatel lúpeže svoju obeť usmrtil, dopustí sa trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom lúpeže podľa § 234 odst. 1 Tr. zák. Najvyšší súd Československej socialistickej republiky však poznamenáva, že v danom prípade neprichádza do úvahy posúdiť konanie obidvoch obvinených ako dvojnásobný trestný čin lúpeže podľa § 234 odst. 1 Tr. zák. Trestný čin lúpeže podľa § 234 Tr. zák. patrí medzi zložité skutkové podstaty trestných činov a obsahuje skutkovú podstatu s dvoma objektami. Zaisťuje trestnú ochranu chráneným záujmom, ktorými sú jednak sloboda človeka a jednak majetok. Pokiaľ ide o tento druhý objekt chránený ustanovením § 234 odst. 1 Tr. zák., útočili obvinení A. S. a S. B. iba proti jednému predmetu útoku (peniazom patriacim JRD U.), a preto už z tohto dôvodu sa nemohli dopustiť dvoch trestných činov lúpeže podľa § 234 odst. 1 Tr. zák. Táto skutočnosť našla výraz i v tom, že sám Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky uznal obvinených A. S. a S. B. za vinných len z jedného trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a/, odst. 4 Tr. zák. Toto pochybenie pri právnom posúdení konania obvinených A. S. a S. B. je však iba formálneho rázu a nemalo vplyv na uloženie trestu smrti týmto obvineným, pretože trestná sadzba, podľa ktorej bol obvineným vymeraný trest, sa nemení a nemenia sa ani konkrétne okolnosti skutku, ku ktorým súdy prihliadli pri stanovení konkrétneho stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť.

Trest smrti ako trest výnimočný bol obvineným A. S. a S. B. uložený v súlade so zákonom, lebo u obidvoch obvinených boli splnené zákonné podmienky uvedené v § 29 odst. 1 písm. a/ Tr. zák. a u obvineného A. S. aj podľa písm. b/ tohto zákonného ustanovenia.

Základná podmienka pre uloženie trestu smrti u obvinených A. S. a S. B., spočívajúca v mimoriadne vysokom stupni nebezpečnosti trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. pre spoločnosť, a to so zreteľom na obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania činu alebo na obzvlášť zavrhnutiahodnú pohnútku alebo na obzvlášť ťažký a ťažko napravitelný následok, bola splnená. Treba uviesť, že tá skutočnosť, že v súdenom prípade u obvinených A. S. a S. B. boli preukázané všetky tieto tri kritériá

(spôsob vykonania činu, pohnútku a následok), hoci vzhľadom na ich alternatívnosť nemusia byť dané súčasne, tiež mimoriadne zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť.

Obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania činu u obidvoch obvinených spočíval v tom, že po predchádzajúcej príprave chladnokrvne postrieľali bezbranných a odpor nekladúcich ľudí využívajúc ich dôveru, keď mylne považovali obvinených za príslušníkov ZNB, za ktorých sa títo falošne vydávali. Obidvaja obvinení spáchali trestnú činnosť z nízkej pohnútky. Obvinený A. S. tak učinil preto, aby získal značné finančné prostriedky na nákup predmetov nie nutnej potreby. Obvinený S. B. sa trestnej činnosti dopustil v snahe zaobstarať si finančné prostriedky na to, aby naďalej viedol parazitný spôsob života, lebo nikde nepracoval a peniaze potreboval najmä na krytie výdavkov spojených s nadmerným požívaním liehových nápojov. Aj následok, ktorý obidvaja obvinení spôsobili, je obzvlášť ťažký. Obvinení A. S. a S. B. usmrtili dvoch pomerne mladých ľudí v plnom rozkvele ich života. Okrem toho C. F. bola v VIII. až IX. mesiaci tehotenstva, čo obvinenému A. S. bolo známe, ako to možno zistiť aj z jeho výpovede učinenej na hlavnom pojednávaní (č. 1. 738).

Obvinení A. S. a S. B. spáchali trestný čin vraždy. Tento mimoriadne závažný násilný trestný čin spáchali len preto, aby sa mohli zmocniť veľkej sumy peňazí z majetku v socialistickom vlastníctve. Týmto činom boli teda zasiahnuté súčasne viaceré významné spoločenské záujmy, chránené Trestným zákonom, a to záujem na ochrane ľudského života a záujem na ochrane majetku v socialistickom vlastníctve.

Krajský súd v dôvodoch rozsudku podrobne rozviedol aj všetky okolnosti, určujúce konkrétny stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť v zmysle § 3 odst. 4 Tr. zák. Najvyšší súd SSR sa so zhodnotením týchto okolností krajským súdom stotožnil. Na podklade vyčerpávajúceho zhodnotenia všetkých okolností a so zreteľom na prevahu priťažujúcich okolností učinili oba súdy správny a zákonu odpovedajúci záver, že stupeň nebezpečnosti činu obvinených A. S. a S. B. je mimoriadne vysoký.

Uloženie trestu smrti obvineným A. S. a S. B. si vyžaduje aj účinná ochrana spoločnosti (§ 29 odst. 1 písm. a/ Tr. zák.). Osoby prevážajúce veľké majetkové hodnoty sú vo zvýšenej miere ohrozované na živote obzvlášť nebezpečnými páchatelmi. Takému ohrozeniu sú vydaní aj pracovníci socialistických organizácií pri prevážaní väčších peňažných súm, resp. iných veľkých majetkových hodnôt. Páchatelia, ktorí sa chcú zmocniť takého majetku, počítajú spravidla s odporom týchto pracovníkov a za účelom prekonania tohto odporu sa vyzbrojujú účinnými, najmä strelnými zbraňami. Záujem spoločnosti preto vyžaduje, aby týmto pracovníkom bola pri plnení ich zodpovednej práce poskytnutá účinná ochrana.

V súdenom prípade obvinení A. S. a S. B. po dôkladnej príprave a po predchádzajúcom zistení, kedy pracovníci socialistických organizácií odnášajú značné finančné sumy z pobočky Štátnej banky Československej v S., zadovážili si strelnú zbraň s 50 ostrými nábojmi (obvinený S. B. aj bajonet) za tým účelom, aby sa mohli násilným spôsobom zmocniť týchto peňazí. Strelnou zbraňou sa ozbrojili len preto, aby ju použili proti týmto pracovníkom, ak sa im postavia na odpor, resp. aby ju použili proti príslušníkom ZNB, keby ich títo prenasledovali ako páchatelov závažnej trestnej činnosti. V tejto súvislosti treba poukázať aj na to, že obvinení A. S. a S. B. už 11. októbra 1971, teda mesiac pred touto lúpežnou vraždou, od pripraveného násilného prepadnutia pracovníkov socialistickej organizácie odvážajúcich značnú sumu peňazí z pobočky Štátnej banky Československej v S. upustili len preto, že pri preskúšaní účinnosti strelnéj zbrane zistili, že nie je spoľahlivá.

Výsledkami vykonaného dokazovania bolo spoľahlivo preukázané, že u obvineného A. S. je splnená aj podmienka uvedená pod písm. b/ odst. 1 § 29 Tr. zák., tj. že nie je nádej, že by na tohto obvineného bolo možno trestom výchovne pôsobiť. Vyplýva to aj z posudku znalcov psychiatrov MUDr. P. H. a MUDr. Ľ. V., ktorí pred podaním posudku pozorovali obvineného A. S. v uzavretom ústave. Tento posudok je v zhode s doterajšou trestnou činnosťou obvineného A. S., ktorej závažnosť a rozsah tiež

svedčia o tom, že na tohto obvineného nie je možné trestom výchovne pôsobiť.

Na základe vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Československej socialistickej republiky dospel k záveru, že nedošlo k takému porušeniu zákona, ktoré by mohlo mať vplyv na uloženie trestu smrti obvineným A. S. a S. B., a preto preskúmané rozhodnutia ponechal nedotknuté.